

N:o 112.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående Sveriges deltagande i en nordisk trädgårdsutställning i Köpenhamn år 1912; gifven Stockholms slott den 29 mars 1912.

Under åberopande af bifogade utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå Riksdagen

att såsom bidrag till Sveriges deltagande i en nordisk trädgårdsutställning i Köpenhamn år 1912 på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 6,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna det sålunda anvisade beloppet.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
29 mars 1912.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson, anförde.

Under de förflutna åren hafva anordnats tre nordiska trädgårdsutställningar. Den första af dessa hölls i Stockholm år 1897 i samband med den samma år därstädes hållna konst- och industriutställningen. I densamma deltog Danmark med synnerligen stora och vackra kollektioner af krukväxter. Äfven från Norge och Finland funnos vackra utställningar. Den andra nordiska trädgårdsutställningen hölls i Malmö år 1900 och blef den mest storartade, som dittills hållits i de nordiska länderna. Samtliga dessa deltog i densamma, men den kom dock i främsta rummet att utgöra en täflan mellan svenska och danska utställare. Den anordnades af skånska trädgårdsföreningen med anslag

från Malmö stad och de båda skånska hushållningssällskapen. Vid en samtidigt med utställningen anordnad trädgårdskongress beslutades, att nordiska trädgårdsutställningar skulle anordnas hvart femte år, omväxlande i Sverige, Norge och Danmark.

Under instundande september månad kommer på initiativ af »Almindelig dansk Gartnerforening», den ledande organisationen för i Danmark befintliga trädgårdsodlare, att i Köpenhamn hållas den 4:de nordiska trädgårdsutställningen, i hvilken föreningen anmodat i Sverige varande större sammanslutningar af trädgårdsodlare att deltaga. Enligt till föreningen lämnadt meddelande har danska landtbruksministeriet ställt i utsikt ett statsanslag till utställningen å 10,000 kronor. Samma belopp har föreningen själf anslagit till bestridande af kostnaderna för utställningen, och ett afsevärdt garantikapital lär vara tecknadt.

Med anledning af den sålunda emottagna anmodan sammanträdde i Malmö den 4 november 1910 befullmäktigade ombud för Sveriges pomologiska förening, Sveriges allmänna trädgårdsförbund, Sveriges trädskolägarförening samt skånska trädgårdsföreningen, därvid styrelse utsågs för utställningens svenska afdelning, hvilken styrelse vid konstituerande sammanträde valt till hedersordförande landshöfdingen grefve Robert de la Gardie, till ordförande doktor Leonard Holmström, till vice ordförande handelsträdgårdsmästaren J. O. Lindquist samt till sekreterare direktören F. Ulriksen. Samtidigt utsåg styrelsen ett särskildt arbetsutskott, bestående af ordföranden, vice ordföranden och sekreteraren, direktörerna A. Bissmark och C. G. Dahl samt redaktören W. Bülow.

I underdånig skrifvelse har förenämnda styrelse nu gjort framställning om statsanslag för Sveriges deltagande i utställningen, därvid styrelsen framhållit, hurusom en utställning af denna art måste anses vara af stor betydelse för främjandet af vårt lands trädgårdsodling. Då emellertid de enskilda föreningar, hvilka inbjudits att ombesörja en svensk afdelning å utställningen, sakna medel att bestrida de omkostnader, som äro förenade med utställningen, hemställer styrelsen, att statsanslag för ändamålet måtte utverkas. Med hänsyn såväl därtill, att utställningen borde blifva i allo representativ och vårt land värdig, som till de kostnader, hvilka föregående utställningar af denna art kräft, har styrelsen uttalat den önskan, att det anslag, som eventuellt kunde komma att ställas till dess disposition, icke måtte understiga ett belopp af 6,000 kronor.

Öfver denna framställning har utlåtande inforrats af landtbruksstyrelsen, som, innan styrelsen afgaf detsamma, från omförmälda arbetsutskott begärt och erhållit förslag till utgiftsstat för den svenska afdelningen af utställningen.

Det af arbetsutskottet till landtbruksstyrelsen sålunda ingifna statförlaget har följande utseende:

1.	Hyra för byrå i Köpenhamn, arfvode för biträde å byrån, expeditionskostnader m. m.	kronor	350: —
2.	Trycksaker, porto m. m.	»	300: —
3.	Anordningar i utställningslokalerna, inredningar och dekorerings af lokalerna	»	1,000: —
4.	Frakter och transporter	»	1,000: —
5.	Uppräkning af utställningsföremålen, uppställning, inpackning och tillsyn	»	1,700: —
6.	Styrelsens resor	»	400: —
7.	Arbetsutskottets resor och omkostnader	»	500: —
8.	Prisdomarnas resor och dagtraktamenten	»	600: —
9.	Brandförsäkring af föremålen	»	250: —
10.	Kommissariens arfvode, resor och dagtraktamenten	»	500: —
11.	Sekreterarens dito	»	500: —
12.	Hederspriser	»	500: —
13.	Representationskostnader	»	500: —
14.	Diverse	»	150: —
			Kronor 8,250: —.

I fråga om dessa poster, hvilka syntes utskottet genomgående lågt beräknade, har utskottet vidare anfört:

För utställningens svenska afdelning måste för tiden närmast före utställningens öppnande, under utställningen samt närmast efter densamma någon lämplig byrålokal hyras i Köpenhamn. Likaledes syntes det blifva nödvändigt att å byrån för erforderlig expedition anställa ett biträde. Utgifterna härför samt för expeditionskostnader i öfrigt hade af utskottet beräknats till minst 350 kronor.

I utgiftsposten n:r 2 inginge alla de cirkulär, anmälningsblanketter, fraktetiketter, prislappar m. m., hvilka till ett säkerligen betydande antal blefve erforderliga, samt alla portoafgifter, hvilka likaledes kunde antagas blifva af ganska stor omfattning.

I posten n:r 3 inginge alla för utställningsföremålens uppställande erforderliga anordningar i de stora och från hvarandra skilda lokaler, i hvilka utställningen komme att inrymmas, anordnandet därstädes af inredningar för föremålens uppläggande samt en lämplig och värdig dekorerings af lokalerna i de svenska färgerna.

Under posten n:r 4 hade upptagits i första hand de frakt- och transportkostnader, hvilka erfordrades för utställningsföremålens forslande från station eller hamn i Köpenhamn till utställningslokalen. Därjämte inginge i denna post äfven beräknade bidrag till utgifterna för sådana aflägsset boende samt större utställare, hvilka eljest på grund af för dyra kostnader och för stor risk med varornas handhafvande under transportererna icke skulle finna det fördelaktigt att deltaga i utställningen. Dylika bidrag skulle, enligt hvad arbetsutskottet erfarit, i stor utsträckning komma danska och norska utställare till del, hvadan det syntes nödvändigt att äfven här, efter omsorgsfullaste pröfning, lämna samma bidrag äfven åt svenska utställare, på det att vårt land måtte å utställningen företrädas så fylligt och värdigt som möjligt.

Posten n:r 5 vore utställningens största, ehuru äfven den beräknats lågt. Erfarenheten från andra utställningar hade visat, att utgifterna för utställningsföremålens uppackande, deras lämpliga uppställande eller uppläggande, tillsynen och vården af dem under utställningstiden samt slutligen deras inpackande och emballerande kräfde dryga omkostnader. Dessa kostnader komme antagligen vid den nu ifrågasatta utställningen snarare att öfver- än understiga det förslagsvis uppförda beloppet.

Under n:r 6 hade upptagits en summa af 400 kronor för styrelsens resor. Det kunde icke rimligen begäras, att styrelsens medlemmar, som naturligtvis för sitt uppdrag icke åtnjöte ersättning, skulle betungas äfven med utgifterna för själfva resekostnaderna, hvilka det här uppförda beloppet vore afsedt att täcka.

Posten under n:r 7 afsäge resekostnader, dagtraktamenten och andra eventuellt tillkommande utgifter vid arbetsutskottets öfverläggningar med den danska bestyrelsen i Köpenhamn rörande anordningar vid utställningen m. m. Det syntes nämligen blifva nödigt för utskottet att vid flera tillfällen sammanträda med den danska bestyrelsen, och under utställningens gång måste arbetsutskottet vara samladt i Köpenhamn.

För prisdomares resor och dagtraktamenten utginge vid andra utställningar ersättning. Det under n:r 8 härför uppförda beloppet, 600 kronor, beräknades komma att täcka kostnaderna härför.

Posten n:r 9 vore oundgänglig för brandförsäkring af såväl utställningsföremålen som emballaget.

I de under posterna n:r 10 och 11 uppförda beloppen inginge dels beräknade direkta arvoden för de mycket betungande arbeten, som kommissarien och sekreteraren hade att utföra, dels afgifter för deras särskilda vid flera tillfällen nödiga resor och dagtraktamenten, hvarvid utskottet anmärkt, att dessa funktionärer måste uppehålla sig i Köpen-

hamn dels under tiden närmast före utställningen, dels under utställningen och dels närmast efter densamma.

Det vore arbetsutskottet bekant, att de danska och norska utställningsstyrelserna ämnade anskaffa hederspriser för utdelning vid utställningen. För att i detta afseende äfven tillgodose den svenska utställningen utöfver hvad en här oberäknelig enskild offervillighet kunde åstadkomma, hade den under n:r 12 uppförda posten å 500 kronor angifvits, hvilket belopp finge anses som det minsta möjliga, om vårt land äfven i detta afseende skulle blifva värdigt företräd.

För representationskostnader hade under posten n:r 13 uppförts 500 kronor. Denna summa syntes utskottet likaledes böra betecknas som den lägsta möjliga. Redan nu hade arbetsutskottet varit föremål för dansk gästvänlighet, och det vore gifvet, att man i det afseendet hade än mera att vänta. För att motsvara gängse fordringar måste såväl arbetsutskottet som styrelsen i dess helhet vara beredda att utöfva värdskap i flera afseenden.

Det under posten n:r 14 upptagna beloppet vore afsedt dels till eventuell fyllnad, där så behöfdes, dels till oförutsedda utgifter.

För bestridande af samtliga dessa utgifter saknade den svenska styrelsen för närvarande medel. Utom det anslag, som nu af staten äskades, hade styrelsen hos ett flertal hushållningssällskap gjort framställning om bidrag. I hvad mån dessa framställningar komme att behjärtas, kunde styrelsen icke nu bedöma. Från Malmöhus läns hushållningssällskap, hvars förvaltningsutskott tillstyrkt 1,000 kronors beviljande, förväntades sålunda det begärda anslaget. Jämväl hade styrelsen förhoppning att erhålla något anslag från Kristianstads läns hushållningssällskap, där 500 kronor begärts. Men i öfrigt tilltrorde sig icke styrelsen kunna förvänta bidrag eller åtminstone icke några afsevärda sådana.

För egen del har landbruksstyrelsen beträffande detta arbetsutskottets förslag till utgiftsstat anført, att i detsamma visserligen inginge utgifter, till hvilkas gäldande statsmedel gifvetvis icke kunde användas, nämligen hederspris och representationskostnader, för hvilka utgifter tillhopa upptagits ett belopp af 1,000 kronor.

Då det emellertid icke syntes landbruksstyrelsen kunna bestridas, att det vore af synnerlig betydelse, att Sveriges trädgårdsodling blefve på ett lyckligt sätt företräd vid ifrågavarande utställning, som helt visst komme att blifva talrikt besökt, har landbruksstyrelsen ansett önskligt, att statsmedel för ändamålet anvisades. Mot beloppet af det sökta understödet hade landbruksstyrelsen icke något att erinra, och har

landtbruksstyrelsen i anslutning härtill hemställt, att Kungl. Maj:t måtte bereda och ställa till svenska styrelsens för utställningen förfogande ett belopp af 6,000 kronor med skyldighet för bemälda styrelse att till landtbruksstyrelsen afgifva redogörelse för utställningen och huru de beviljade statsmedlen blifvit använda.

Landets trädgårdsskötsel har under de senare åren omfattats med ett allt lifvigare intresse från såväl statens och hushållningssällskapens som enskilda föreningars och allmänhetens sida. Detta intresse har i många fall sökt sig uttryck i vidtagandet af åtgärder, som ej endast direkt gagnat denna näringsgren utan äfven lagt i dagen dess stora ytterligare utvecklingsmöjligheter. Det icke minst beaktansvärda vid detta utvecklingsarbete synes mig vara, att man jämsides med en sträfvan att öka produktionen af olika trädgårdsprodukter och, där så låter sig göra, förbättra dessas kvalitet också samtidigt, planmässigt och målmedvetet, arbetar på att på bästa sätt tillvarataga hvad som sålunda produceras samt på olika vägar underlätta och befordra dess fördelaktiga afsättning. Då på detta område mycket står att ytterligare vinna, finner jag Sveriges deltagande i här ifrågavarande utställning vara särskildt önskvärdt. Tillfälle bör där beredas oss både att inför utlandet lägga i dagen den jämförelsevis höga ståndpunkt, vår trädgårdsskötsel för närvarande intager, och på samma gång själfva inhämta lärdomar, hvilka tvifvelsutan böra kunna blifva oss till nytta och gagn vid vårt fortsatta arbete på denna näringsgrens utveckling.

På grund af hvad jag sålunda anført, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå Riksdagen

att såsom bidrag till Sveriges deltagande i en nordisk trädgårdsutställning i Köpenhamn år 1912 på extra stat för år 1913 anvisa ett anslag af 6,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1912 af tillgängliga medel förskottsvis utanordna det sålunda anvisade beloppet.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflätas.

Ur protokollet:

Curt Rothlieb.